

Alojz Srebotnjak, ugledni slovenski skladatelj in pedagog, je z izjemnim glasbenim opusom obogatil slovensko glasbeno sceno. Kompozicijo je študiral pri Lucijanu Mariji Škerjancu na Akademiji za glasbo v Ljubljani. V njegovem obsežnem opusu so **Slovenski ljudski plesi** delo, ki zrcali slovensko ljudsko glasbeno dediščino različnih regij. Skladba ni samo odraz nacionalne kulturne dediščine, ampak tudi priča o Srebotnjakovi veščini povezovanja tradicije z elementi klasične glasbe. Njegova dela, ki so znana po kompleksnih strukturah in podrobnem poznavanju glasbil, odsevajo njegovo skladateljsko vsestranskost. Skladatelj je motive za ta cikel plesov našel v originalnih zapisih, shranjenih v arhivu Glasbenonarodopisnega instituta SAZU v Ljubljani. Delo vključuje izvirne slovenske plesne motive, ki so predstavljeni v kontrastnem zaporedju, kar se odraža v ritmu, hitrosti in karakterju. Izbor motivov pokriva različna slovenska folklorna območja, zaradi česar je ciklus delo, ki predstavlja nekakšno mini antologijo plesov iz Koroške, Štajerske, Primorske, Bele krajine, Rezije, Gorenjske in Prekmurja. *Slovenski ljudski plesi*, ki so bili prvotno napisani leta 1982 za violino in klavir, kasneje aranžirani za godalni in simfonični orkester, bodo tokrat prvič izvedeni v priredbi za flavto in klavir.

Nemški skladatelj in dirigent **Max Meyer-Olbersleben**, ki je pomembno prispeval k glasbi poznega 19. stoletja, je skladbo z neznakičnim naslovom **Sonatna Fantazija, op. 17** za flavto in klavir, napisal 1883 in predstavlja edinstveno mešanico romantičnih občutkov in klasične oblike. Skladba razkriva skladateljev talent za lirične melodije in bogate harmonijske teksture. Tradicionalno je zasnovana kot sonata, vendar prežeta z občutkom fantazije, kar je nekoliko značilno za romantično dobo s težnjo k izrazni svobodi in čustveni globini, z raznolikimi vplivi, ki vključujejo ne le nemške tradicije njegove domovine, temveč morda tudi širše evropsko romantično gibanje. Flavta, s svojim liričnim in pogosto eterealnim tonom, upodablja glasbene dele skladbe, ki segajo od nežno izraznih do virtuoznih prikazov. Klavir v dialogu zagotavlja bogato harmonično podlago in se pogovarja s flavto, včasih podpira melodijo, drugič prevzame bolj izrazito vlogo, uteleša duh romantične dobe, hkrati pa kaže njegovo obvladovanje klasičnih oblik, kar ponuja očarljivo in privlačno poslušalsko izkušnjo. Na žalost Meyer-Olberslebenova glasba ni ohranila vidnega mesta v standardnem koncertnem repertoarju, kar lahko pripišemo zasenčenju slave njegovih sodobnikov in razvijajočim se glasbenim okusom zgodnjega 20. stoletja, ki so začeli favorizirati bolj modernistične in avantgardne sloge.

Matej Zupan je profesor za flavto na Akademiji za glasbo Univerze v Ljubljani. Od leta 1996 do 2008 je bil solo flautist Simfoničnega orkestra RTV Slovenija. Flavto je začel igrati na Glasbeni šoli v Zagorju ob Savi pri Ivanu Jerinu, šolanje nadaljeval na Srednji glasbeni šoli v Ljubljani pri prof. Jožetu Pogačniku in diplomiral na Akademiji za glasbo Univerze v

Ljubljani pri prof. Fedji Ruplu. Izpopolnjeval se je pri Mariu Ancillottiju ter na mojstrskih tečajih, ki so jih vodili: Trevor Wye, Michel Debost, Peter-Lukas Graf in James Galway. Je član Pihalnega kvinteta ARIART, Komornega orkestra Academia Ars Musicae in Ansambla za sodobno glasbo MD7. Kot solist in član različnih komornih sestavov je nastopal v Evropi, Severni in Južni Ameriki ter Aziji. Snemal je za RTV Slovenija, RAI in ÖRF. V letih od 2010 do 2015 je bil predsednik Glasbene mladine Slovenije. Posnel je več samostojnih zgoščenk, nekaj tudi z zasedbama Pihalni kvintet Ariart in Ansambel za sodobno glasbo MD7. Redno vodi seminarje v Sloveniji in tujini.

Pianistka **Andreja Kosmač** je diplomirala na Akademiji za glasbo v Ljubljani v razredu prof. Dubravke Tomšič Srebotnjak. Po diplomi se je izpopolnjevala pri prof. S. Gadžijevu, prof. M. Van den Hoeku na dunajskem Konservatoriju ter na mojstrskih tečajih pri profesorjih J. Lateinerju, L. Brumbergu, S. Falvaiu, R. Vardu in O. Maisenbergu. Nastopala je v Sloveniji, Avstriji, Italiji in Veliki Britaniji. Leta 1996 je prejela študentsko Prešernovo nagrado Akademije za glasbo. Kot solistka je igrala z orkestrom SGBŠ, orkestrom Slovenske filharmonije, s Simfoničnim orkestrom RTV Slovenija, leta 2004 pa je kot predstavnica Slovenije nastopila z moskovskim komornim orkestrom Kremlin. Zdaj se posveča predvsem igranju komorne glasbe. Na recitalih in koncertih nastopa z uveljavljenimi domačimi in tujimi umetniki, predvsem s pevci in flautisti. Kot pedagoginja je dejavna na Konservatoriju za glasbo in balet v Ljubljani, kot umetniška sodelavka pa tudi na Akademiji za glasbo v Ljubljani.

Baritonist **Matjaž Robavs** se je s petjem začel ukvarjati prof. Marcosu Bajuku, študij nadaljeval na Univerzi za glasbo in upodabljajočo umetnost na Dunaju pri prof. Heleni Lazarski in podiplomski študij sklenil pri prof. Robertu Hollu. Prejel je nagrade na mnogih mednarodnih pevskih tekmovanjih. Leta 2000 je na prestižnem mednarodnem solopevskem tekmovanju 's-Hertogenbosch (Nizozemska) prejel prvi nagradi: kot najboljši izvajalec samospava in najboljši pevec vseh kategorij. Kot operni in koncertni solist je gostoval na mnogih mednarodnih festivalih v Avstriji, na Poljskem, Hrvaškem, v Belgiji, Nemčiji, Švici, Italiji ... Nastopal je v mnogih opernih predstavah: *Čarobna piščal*, *Turandot*, *Don Pasquale*, *Carmen*, *La traviata* ... Koncertira po Evropi, Japonski in Kanadi. Do sedaj je posnel pet samostojnih zgoščenk. Baritonist se z veliko pozornostjo posveča tudi samospemu in oratoriju. Kot gostujoči pedagog predava na različnih glasbenih akademijah in ustanovah po Evropi.

Dogodek bo s strani organizatorja fotografiran in posnet z namenom promocije oz. poročanja o dogodku. Fotografiranje in snemanje bosta potekala skladno z veljavnim nacionalnim Zakonom o varstvu osebnih podatkov (ZVOP-2) in Uredbo (EU) 2016/679. Fotografije in posnetki bodo objavljeni na UL AG, družbenih omrežjih Facebook, Instagram in YouTube ter v publikacijah in drugih promocijskih dejavnostih UL AG. Fotografije se bodo nanašale na dogodek splošno in ne na posamezne udeležence.

KONCERTNA
SEZONA

2023 / 2024

SOLO E DA CAMERA
AG

Ŏ
**OČARLJIVA
ROMANTIKA**

MATEJ ZUPAN, flavta
ANDREJA KOSMAČ, klavir
MATJAŽ ROBAVS, bariton

Sreda, 14. februar 2024, ob 19.30
Akademija za glasbo UL, Dvorana Julija Betetta

Carl Frühling (1868–1937)
FANTAZIJA, op. 55 (1929) za flavto in klavir

Franz Schubert (1797–1828)
Samospev SUHO CVETJE iz cikla pesmi Lepa mlinarica, op. 25, D. 795 (1823) za bariton in klavir

Franz Schubert (1797–1828)
INTRODUKCIJA, TEMA in VARIACIJE na temo Suho cvetje iz cikla Lepa mlinarica, D. 802, op. 160 (1824) za flavto in klavir

* * *

Alojz Srebotnjak (1931–2010)
SLOVENSKI LJUDSKI PLESI za flavto in klavir
(1982/2024 prir. Matej Zupan)

*Koroško
Štajersko
Primorsko
Bela Krajina
Rezija
Gorenjska
Prekmurje*

Max Meyer-Olbersleben (1850–1927)
SONATNA FANTAZIJA, op. 17 za flavto in klavir
(1883)

*Lebhaft
Ständchen
Bacchanale*

Matej Zupan, flavta
Andreja Kosmač, klavir
Matjaž Robavs, bariton

Romantična glasba, ki je cvetela od začetka 19. do začetka 20. stoletja, je značilna po svoji bogati čustvenosti, melodičnosti in inovativnosti. Skladatelji tega obdobja so raziskovali globoke čustvene izraze, pri čemer so uporabljali melodije, kompleksno harmonijo in razširjeno orkestracijo za ustvarjanje niansiranih zvočnih tekstur. Eksperimentiranje z glasbenimi formami, poudarek na virtuoznosti in uporaba programske glasbe za pripovedovanje zgodb ali slikanje scen, so odražali njihovo željo po čustvenem izrazu in povezovanju z naravo, zgodovino ter nacionalno identiteto. Romantika je tako zaznamovala premik k izrazitejši individualnosti in čustveni globini, kar še danes vpliva na njeno priljubljenost in cenjenost. Kot razigran in živahen kontrast očarljivi romantiki, bo po vzoru *Bartókovih Romunskih plesov*, ki so prirejani za različne glasbene zasedbe, na koncertu krstno izvedena priredba *Slovenskih ljudskih plesov* Alojza Srebotnjaka za flavto in klavir.

Matej Zupan

Avstrijski skladatelj in pianist **Carl Frühling**, sicer rojen v ukrajinskem Lvivu, je rad zanikal svoje židovsko poreklo. **Fantazija, op. 55** je napisal leta 1929, prvi pa jo je izvedel Friedrich Schönfeld. Delo je značilen primer njegovega skladateljskega sloga, ki pogosto združuje elemente pozno-romantičnega obdobja z individualističnim pristopom k melodiji in harmoniji. Fantazija se odlikuje z lirčno izraznostjo in kompleksnim prepletanjem flavte in klavirja. Skladba, napisana v obdobju, ko so se glasbeni okusi hitro spreminjali proti modernizmu in atonalnosti, izstopa zaradi svoje zvestobe romantičnim tradicijam. Ta zvestoba se lahko vidi kot odraz Frühlingove zavezanosti slogom in oblikam, ki so oblikovali njegovo glasbeno vzgojo in zgodnjo kariero. Dela je strukturirano tako, da omogoča tako flavti kot klavirju, da pokažeta svoje muzikalne in tehnične prvine. Flavtistični del, pogosto melodično prevladujoč, tke zapletene linije, ki od izvajalca zahtevajo tako tehnično spretnost kot izrazno niansiranost. Klavir dopolnjuje in poudarja flavtistične linije s svojimi bogatimi harmonskimi teksturami in občasno prevzame bolj izpostavljeno vlogo, kar ustvarja uravnotežen dialog med obema instrumentoma. Frühling, podobno kot tudi njegov sodobnik Max Meyer-Olbersleben, ni dosegel široke slave in njegove skladbe so večinoma ostale neznane. Njegova dela, vključno s *Fantazijo, op. 55*, so bila zasenčena s strani bolj vidnih glasbenih osebnosti, pa vendar so prispevala k bogati tapiseriji pozno-romantične glasbe in so ponujala vpogled v prehodno obdobje med romantičnim in modernim obdobjem klasične glasbe.

Avstrijski skladatelj **Franz Schubert** je bil najpomembnejši in najuspešnejši na področju ustvarjanja samospevov. Po velikem številu samospevov lahko sklepamo, da jih je pisal z lahkoto in navdušenjem. Zaradi njegovega sloga samospeva le-ta kmalu postane samostojna, enakovredna glasbena oblika in ni več le del opere. Pri 27. letih (novembra 1823) je napisal prvi, danes med najbolj poznanimi, cikel samospevov **Die schöne Mullerin (Lepa mlinarica), D. 795**, ki je sestavljen iz dvajsetih pesmi z ljubezensko vsebino. Avtor besedila je nemški lirik Johann Ludwig Wilhelm Müller. Vokalna linija je običajno pisana v obsegu tenorskega ali sopranskega obsega, a jo kljub temu večkrat izvajajo tudi pevci z nižjim vokalnim obsegom, za katere je transpozicije napisal kar sam Schubert. *Zgodba opisuje pot mladega mlinarja v iskanju samega sebe, pri čemer mu potok služi kot vodnik do pomembnih življenjskih odločitev. Vodi ga do mlina, kjer najde delo in se nepričakovano zaljubi v prelepo mlinarjevo hčer. Kljub prizadevanjem, da bi osvojil njeno srce, mlinar ne uspe pritegniti njene pozornosti, kar ga pusti v negotovosti in hrepenenju. Njegova sreča se kmalu prevesi v razočaranje, ko se pojavi lovec, ki s svojo zeleno opravo, simbolom mlinarjeve ljubezni, zbuja njegovo ljubosumje in bolečino. Mlinarjev dialog s potokom in suhimi rožami, ki jih je prejel od ljubljene, ga ohranja pri upanju, vendar sčasoma spozna, da njegova ljubezen ostaja neuslišana. Zamišlja si, kako bi mesto njegovega*

počitka krasile prav te suhe rože, simbolizirajoč njegovo večno ljubezen. V končnem dejanju obupa mlinar izbere smrt v potoku, katerega šumenje mu nato poje uspavanko, simbolično zaključujoč njegovo potovanje.

Besedilo 18. samospeva – **Suho cvetje**.

**Ihr Blümlein alle,
wie welk, wie blaß?
Ihr Blümlein alle
wovon so naß?**

**Ve, cvetke blede
in žalostne,
zakaj blestite se
v solzah vse?**

**Ach, Tränen machen
nicht maiengrün,
machen tote Liebe
nicht wieder blühh.**

**Ah, solze več vas
ne pomladé,
nič več mrtve sreče
ne obude.**

**Und Lenz wird kommen
und winter wird gehn,
und Blühmlein werden
im Grase stehn.**

**Ko pride pomlad,
ko zime bo kraj
in rože spet bodo
zrle maj.**

**Und Blumlein liegen
in meinem Grab,
die Blümlein alle,
Die sie mir gab.**

**cvetke blede,
njen blagi dar,
ne uzrete sonca
poslej nikdar.**

**Und wenn sie wandelt
am Hügel vorbei,
und denkt im Herzen:
Der meint' es treu!**

**A če bi ona na
grob moj prišla,
na me pomislila
tožna vsa.**

**Dann Blümlein alle,
Heraus, heraus!
Der Mai ist kommen,
Der Winter ist aus.**

**Tedaj ve cvetke,
na dan, na dan!
Zdaj spet je maj,
Mraz je zimski pregnan.**

Slovenska prepesnitev: Pavel Oblak

Schubertova **Introdukcija, tema in variacije** za flavto in klavir izhaja iz njegove fascinacije z vsebino samospeva *Suhe rože* in želje po razvoju svojih melodičnih idej. Napisana **1824, pred točno 200 leti**, je bila posvečena Schubertovemu prijatelju Ferdinandu Bognerju, flavtistu, ki je bil takrat pedagog na Dunajskem glasbenem konservatoriju. Kljub temu, da je bila skladba sprva neizdana in verjetno neizvajana v času Schubertovega življenja, jo je odkritje leta 1850 povzdignilo med priljubljena in cenjena dela za flavto in klavir 19. stoletja, predvsem zaradi emocionalne resonance in tehnične zahtevnosti. Schubert je preoblikoval melanholični motiv iz »Suhih rož« v serijo sedmih variacij, ki raziskujejo emocionalni in tehnični razpon, od introspekcije do virtuoznosti. Začetna ekspozicija teme prehaja v variacije, ki izkoriščajo ekspresivni potencial flavte in harmonične ter virtuozne zmožnosti klavirja, razkrivajoč različne interpretacije izhodiščne melodije.